

Република Македонија
Министерство за финансии
Бр.15-_____
Скопје, _____.2012 г.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

ДО ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР
НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Име на материјалот: **Предлог на Закон за финансиската инспекција во јавниот сектор**

ЕПП бр. 2008.0700.4880

Усогласеност со Годишната програма на Владата: **да**
Усогласено со Програмата за работа на Владата на Република Македонија за 2012 година и Националната програма за усогласување со европското законодавство за 2012 година.

Усогласеност со член 68 од Деловникот за работа на Владата:

ДА

ДЕЛУМНО

НЕ

Предлог на која седница на Влада да се разгледа материјалот: Прва наредна седница

Карактер на материјалот:

слободен пристап

ограничена употреба

класифицирана информација (државна тајна, строго доверливо, доверливо, интерно);

Итност на материјалот: **НЕ**

Прилог:

- Образец за проценка на фискалните импликации
- Мислење од Секретаријатот за законодавство
- РИА образец

Дата на доставување на материјалот:

_____.2012 година

Заменик претседател на Влада и
министер за финансии
м-р Зоран Ставрески

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

МЕМОРАНДУМ

ПРЕДЛОГ
НА ЗАКОН ЗА ФИНАНСИСКАТА ИНСПЕКЦИЈА ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР

ПОТПИС:

Скопје, ____2012 година

1. Осврт по материјалот:

Предлогот на Законот за финансиска инспекција во јавниот сектор, е изготвен согласно Програмата за работа на Владата на Република Македонија за 2012 година и Националната програма за усогласување со европското законодавство (НПАА) за 2012 година.

Донесувањето на овој закон произлегува од потребата за зајакнување на системот за јавна внатрешна финансиска контрола во Република Македонија и заштита на јавните финансиски интереси на субјектите од јавниот сектор од сериозно лошо финансиско управување, измами и корупција.

2. Разгледани можни решенија (за-против аргументи):

Предлог законот е изготвен од работна група составена од претставници на Министерството за финансии, Министерството за правда, Управата за јавни приходи на Република Македонија, Управата за финансиска полиција, Секретаријатот за европски прашања и Државниот завод за ревизија. Во подготовката на предлог законот учествуваа и претставници на SIGMA.

Во подготовката на предлог законот користени се искуствата и добрите практики на земјите членки и земјите кандидати за членство во ЕУ.

3. Резултати од извршените консултации со ресорните министерства, другите органи на државната управа и организации:

Концептот на законот е во согласност со поглавје 3.32 Финансиска контрола од Националната програма за усогласување со европското законодавство (НПАА) за 2012 година.

Во Предлог Законот за финансиска инспекција во јавниот сектор вградени се коментарите од DG Budget од Европската Комисија, односно истиот е усогласен со овој директорат.

4. Решение кое се препорачува (со образложение):

Согласно предлог законот работите на финансиската инспекција ќе ги врши Сектор за финансиска инспекција во јавниот сектор, како посебна внатрешна организациона единица во рамките на Министерството за финансии.

Со работата на финансиската инспекција ќе раководи Главен финансиски инспектор за јавни финансии кој директно одговара на министерот за финансии.

Оваа функција Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор ќе ја извршува преку инспектори за јавни финансии кои:

- ќе вршат инспекција на управувањето со јавните средства согласно закон;
- ќе ги утврдуваат прекршувањата на законите, особено на оние што се поврзани со измама и корупција, која предизвикува финансиска штета на субјектите од јавниот сектор;
- ќе ги анализираат причините и околностите што довеле до прекршување на законите;
- ќе ги утврдуваат одговорните лица за настанување на откриените неправилности и ќе ја утврдуваат директната (непосредната) одговорност;
- ќе поднесуваат барања за поведување прекршочна, односно кривична постапка и имотни обврски за сторителите, кога постојат законски предуслови;
- ќе вршат проверка на спроведувањето на одобрените мерки од Главниот инспектор во врска со извршената финансиска инспекција и
- ќе ги анализираат причините и околностите кои довеле до нарушување на финансиската дисциплина односно неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работите при управувањето со јавните средства и ќе даваат предлози на Главниот инспектор за преземање на мерки.

Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор финансиска инспекција ќе спроведува врз основа на поткрепени со докази барања, информации или пријави од правни и физички лица, известувања или евиденции за прекршувања на постапките за финансиско управување и контрола, извештаи од областа на финансиското управување и контрола и извештаи на внатрешната ревизија и Државниот завод за ревизија. Исто така, финансиската инспекција ќе се спроведува и на барање од Владата на Република Македонија, раководител или вработен на субјект од јавниот сектор, Јавното обвинителство на Република Македонија и Европската канцеларија за борба против измами (OLAF - Office Europeen de Lutte Anti-Fraude).

5.Изјава за усогласеноста на прописот со законодавството на европската унија: не

6. Фискални импликации

За спроведување на овој закон во 2013 ќе бидат потребни 4,3 милиони денари.

7. Очекувани влијанија: Обезбедување на ефикасно, ефективно, економично, регуларно и транспарентно трошење на јавните средства.

8.Оценка на Секретаријатот за законодавство по материјалот:

Предлог законот е усогласен со Секретаријатот за законодавство.

9. Клучни елементи за информирање на јавноста:

Законот за финансиска инспекција во јавниот сектор ќе обезбеди правна рамка за зајакнување на финансиската контрола, обезбедување на сигурно финансиско управување и заштита на јавните финансиски интереси на субјектите од јавниот сектор од сериозно лошо финансиско управување, измами и корупција.

Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор ќе има надлежност да го контролира спроведувањето на финансиската регулатива во јавниот сектор. Со Секторот ќе раководи Главен инспектор, кој ќе ги координира активностите на финансиските инспектори кои ќе постапуваат врз основа на поткрепени со докази барања, информации или пријави од правни и физички лица, известувања или евиденции за прекршувања на постапките за финансиско управување и контрола, извештаи од областа на финансиското управување и контрола и извештаи на внатрешната ревизија, Државниот завод за ревизија како и на барање на други надлежни институции.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ФИНАНСИСКАТА ИНСПЕКЦИЈА ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР

Скопје, _____ 2012 година

ВОВЕД

I. ОЦЕНКА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИТЕ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Република Македонија интензивно ги спроведува реформите со цел развој во управувањето на јавните финансии. Приоритет во развојот е изградба на сеопфатен систем на внатрешни финансиски контроли во јавниот сектор, кој ќе овозможи воведување на стабилно финансиско управување со јавните средства.

Во изминатиот период направен е значителен напредок кон создавање на законска и институционална рамка за поддршка на внатрешните финансиски контроли, но не беше регулирано основањето и начинот на работа на централизираната ex post финансиска контрола, односно финансиската инспекција во јавниот сектор.

Причина за донесување на овој закон е:

- потребата да се уреди работењето на финансиската инспекција во јавниот сектор со закон, како централизираната ex post финансиска контрола. Со донесување на овој закон ќе престане да важи член 51 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/09 и 12/11);
- допрецизирање на регулативата за јавни финансии во делот на заштита на јавните финансиски интереси и преземање на мерки против сторителите на прекршоци и
- издвојување на функцијата на внатрешната ревизија од функцијата на финансиската инспекција.

Примената на овој закон ќе придонесе за забрзување на подготовките за членство во Европската унија.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Цели на овој закон се уредување на начелата, надлежноста, организацијата на финансиската инспекција во јавниот сектор, како и постапката за вршење на финансиската инспекција, заради обезбедување на заштита на финансиските интереси на субјектите од јавниот сектор од сериозно лошо финансиско управување, измами и корупција.

Донесувањето на овој закон ќе придонесе за зајакнување на финансиската одговорност на раководството кај : корисниците на средства од Буџетот на Република Македонија, фондовите, општините и Градот Скопје, агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните

установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или сопственост на општините и Градот Скопје или во кои државата или општините и Градот Скопје се акционери, како и кај непрофитните организации и другите правни и физички лица само за делот на добиените јавни средства или гаранции.

Исто така, со донесувањето на овој закон ќе се обезбеди: инспекција на законитоста на управувањето со јавните средства, утврдување на прекршувањата на законите особено на оние кои се поврзани со измама и корупција и предизвикуваат финансиска штета на субјектите од јавниот сектор, анализирање на причините и околностите што довеле до прекршување на законите, утврдување на одговорни лица за откриените неправилности и утврдување на директната одговорност, поднесување барања за поведување прекршочна, односно кривична постапка и имотни обврски за сторителите, кога постојат законски предуслови.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Со донесување и примена на законот преку зголемена финансиска одговорност на раководството, се очекува остварување на повеќекратно поголеми заштеди од трошоците за воспоставување на финансиската инспекција во јавниот сектор.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на законот во 2013 година ќе бидат потребни дополнителни финансиски средства од 4,3 милиони денари.

V. УСОГЛАСУВАЊЕ СО ПРАВОТО НА ЕУ

Регулативите и одлуките од Програмата за приближување на националното законодавство кон законодавството на ЕУ индиректно се поврзани со овој закон и се однесуваат на воспоставувањето на целокупниот систем за јавна внатрешна финансиска контрола.

Предлог – Закон за финансиската инспекција во јавниот сектор

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Предмет на уредување

Член 1

Со овој закон се уредуваат начелата, надлежноста, организацијата на финансиската инспекција во јавниот сектор (во натамошниот текст: финансиска инспекција), како и постапката за вршење на финансиската инспекција.

2. Цел на законот

Член 2

Целта на овој закон е заштита на финансиските интереси на субјектите од јавниот сектор од сериозно лошо финансиско управување, измами и корупција.

3. Опфат на финансиската инспекција

Член 3

Финансиска инспекција се врши кај : корисниците на средства од Буџетот на Република Македонија, фондовите, општините и Градот Скопје, агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или сопственост на општините и Градот Скопје или во кои државата или општините и Градот Скопје се акционери, како и кај непрофитните организации и другите правни и физички лица само за делот на добиените јавни средства или гаранции (во натамошниот текст: субјекти во кои се врши финансиска инспекција).

4. Начела на финансиската инспекција

Член 4

Финансиската инспекција во јавниот сектор, се врши согласно со начелото на: законитост, еднаквост, непристрасност и објективност, материјална вистина,

сослушување на субјектите на надзорот, јавност, пропорционалност и супсидијарност согласно Законот за инспекциски надзор и начелото на доверливост кое се состои од забрана за давање информации во текот на финансиската инспекција, освен во случаи предвидени со закон.

5. Дефиниции

Член 5

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следното значење:

1. „Финансиската инспекција“ е *ex post* активност за контролирање на регуларноста на трансакциите и другите активности од областа на финансиското управување и контрола извршени во субјектите во кои се врши инспекција.
2. „Јавни средства“ се сите финансиски и материјални средства наплатени, примени, стекнати, доделени и потрошени од субјектите во кои се врши надзор, вклучувајќи ги и буџетските приходи, побарувања, расходи и субвенции.
3. „Субјекти од јавниот сектор“ се корисниците на средства од Буџетот на Република Македонија, фондовите, општините и Градот Скопје, агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или во кои државата е акционер.
4. „Сериозно лошо финансиско управување“ се дејствија или пропусти направени од раководно или друго лице во субјектот кои би можеле да доведат или довеле до загуби и/или штета.
5. „Измама“ е каква било намерна постапка или пропуст поврзана со: користење или прикажување лажни, неточни или нецелосни изјави или документи што има за резултат незаконско присвојување или неправедно задржување на јавни средства, средства од Европската унија и средства од други домашни и странски извори; не откривање на информации, при што се крши некоја посебна обврска со ист ефект и неправилна употреба на средствата за цели поинакви од оние за кои биле првично доделени.
6. „Неправилност“ е непридржување или погрешна примена на законите и на други прописи како и на меѓународните спогодби, која произлегува од работата или пропустите на корисниците на јавните средства, а која има

или би можела да има штетно влијание врз Буџетот на Република Македонија, врз средствата од Европската унија и врз средствата од други домашни и странски извори, било да се работи за приходи/примања, расходи/издатоци, поврати, наследства или обврски.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА И НАДЛЕЖНОСТИ ПРИ ВРШЕЊЕ НА ФИНАНСИСКАТА ИНСПЕКЦИЈА ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР

Член 6

- (1) Работите на финансиската инспекција ги врши Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор (во натамошниот текст: Сектор), како посебна внатрешна организациона единица во рамките на Министерството за финансии.
- (2) Со работата на финансиската инспекција раководи Главен финансиски инспектор за јавни финансии (во натамошниот текст: Главниот инспектор) кој директно одговара на министерот за финансии.

Член 7

- (1) Финансиската инспекција ја врши инспектор за јавни финансии (во натамошниот текст: финансиски инспектор).
- (2) Финансиски инспектор е лице со завршен економски или правен факултет, со работно искуство во областа на финансиите и внатрешната и надворешната ревизија, кое ги исполнува општите услови утврдени со Законот за државните службеници.
- (3) Финансискиот инспектор врши финансиска инспекција врз основа на овластување потпишано од Главниот инспектор.

1. Главен инспектор

Член 8

Главниот инспектор ги врши следните работи:

- ги проверува барањата, информациите или пријавите од членот 10 од овој закон и издава овластување за започнување на финансиска инспекција;

- ги утврдува потребите од обука на инспекторите и ги координира релевантните програми за обука и
- соработува и разменува информации со други субјекти од јавниот сектор и Европската канцеларија за борба против измами (OLAF).

2. Финансиски инспектор

Член 9

Финансискиот инспектор ги врши следните работи:

- врши финансиска инспекција при управувањето со јавните средства согласно закон;
- ги утврдува прекршувањата на законите, особено на оние што се поврзани со измама и корупција, која предизвикува финансиска штета на субјектите од јавниот сектор;
- ги анализира причините и околностите што довеле до прекршување на законите;
- ги утврдува одговорните лица за настанување на откриените неправилности и ја утврдува директната (непосредната) одговорност;
- поднесува барања за поведување прекршочна, односно кривична постапка и имотни обврски за сторителите, кога постојат законски предуслови;
- врши проверка на спроведувањето на одобрените мерки од Главниот инспектор во врска со извршената финансиска инспекција и
- ги анализира причините и околностите кои довеле до нарушување на финансиската дисциплина односно неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работите при управувањето со јавните средства и дава предлог на Главниот инспектор за преземање на мерки.

3. Основи за започнување на финансиска инспекција

Член 10

Финансиска инспекција се врши врз основа на:

- поткрепено со докази барање, информација или пријава од правни и физички лица;

- известување или евиденција за прекршување на постапките за финансиско управување и контрола;
- извештај од областа на финансиското управување и контрола;
- извештај на внатрешната ревизија;
- извештај на Државниот завод за ревизија;
- барање од Владата на Република Македонија;
- барање од раководител или вработен на субјект од јавниот сектор;
- барање од Јавното обвинителство на Република Македонија и
- барање од Европската канцеларија за борба против измами (OLAF - Office Europeen de Lutte Anti-Fraude).

4. Критериуми за изземање од вршење на финансиска инспекција

Член 11

- (1) Финансискиот инспектор се иззема од вршење на финансиската инспекција ако:
 - во последните три години работел или бил член на управен или надзорен одбор во субјектот во кој се врши финансиска инспекција;
 - во последните три години неговиот брачен другар или роднина до втор степен е член на управен или надзорен одбор во субјектот во кој се врши финансиска инспекција;
 - постојат разумни причини дека има лични интереси во активностите што се предмет на контрола и
 - постојат други причини што даваат сомнеж за неговата непристрасност.
- (2) Финансискиот инспектор веднаш по откривањето дека постои една од причините за изземање од став (1) на овој член, без одлагање ја прекинува инспекцијата и веднаш писмено го известува Главниот инспектор, кој одлучува за изземањето или продолжувањето на вршењето на финансиската инспекција.

5. Статус и плати

Член 12

- (1) Главниот инспектор и финансиските инспектори имаат статус на државни службеници.
- (2) Звањата на финансиските инспектори се: помлад инспектор, инспектор, виш инспектор и помошник главен инспектор.

- (3) Помлад инспектор може да биде службеник кој ги исполнува условите за звањето соработник од Законот за државните службеници. Помладиот инспектор може да учествува во работата на инспекторскиот тим, но не може самостојно да спроведува финансиска инспекција.
- (4) Инспектор може да биде службеник кој ги исполнува условите за звањето советник од Законот за државните службеници.
- (5) Виш инспектор може да биде службеник кој ги исполнува условите за звањето раководител на одделение од Законот за државните службеници.
- (6) Помошник на главен инспектор може да биде службеник кој ги исполнува условите за звањето помошник раководител на сектор од Законот за државните службеници.
- (7) Главен инспектор може да биде службеник кој ги исполнува условите за звањето раководител на сектор од Законот за државните службеници.
- (8) Решенијата за определување на звањата од ставот (2) на овој член ги донесува министерот за финансии.

Член 13

- (1) Платата на главниот инспектор и финансиските инспектори се утврдуваат врз основа на следните бодови:
 - главен инспектор со 1.183 бода;
 - помошник главен инспектор со 909 бода;
 - виш инспектор со 864 бода;
 - инспектор со 697 бода и
 - помлад инспектор 561 бод.
- (2) Вредноста на бодовите од став 1 на овој член е еднаква на вредноста на бодот за платите на државните службеници.
- (3) Работното искуство и степенот на кариера на финансиските инспектори се исплатува согласно Законот за државни службеници.

6. Права на финансискиот инспектор

Член 14

При вршењето на финансиската инспекција финансискиот инспектор има право:

- на неограничен пристап до сите информации и документи релевантни за инспекцијата, вклучувајќи ги и класифицираните со највисок степен, кои се чуваат кај субјектот во кој се врши финансиската инспекција;
- на неограничен пристап до просториите и средствата на субјектот во кој се врши финансиската инспекција;
- да врши контрола на законитоста на трошењето на средствата и изворите на средствата (актива и пасива), сметководствените системи и на сите документи, вклучително и на тие во електронска форма;
- да бара од субјектот во кој се врши финансиска инспекција заверени копии од документите поврзани со финансиската инспекција во определените рокови во писменото барање од член 16 став (2), од овој закон;
- да бара од субјектите во кои се врши финансиска инспекција увид во банкарските сметки во земјата и странство во определени рокови;
- да бара во определени рокови извештаи на внатрешните ревизори, извештаи од Државниот завод за ревизија и други контролни органи, што се чуваат кај субјектот во кој се врши финансиската инспекција;
- да врши контрола и да бара информации и заверени копии од документите и кај правните или физичките лица надвор од субјектот во кој се врши финансиската инспекција во врска со вршењето на финансиска инспекција;
- да биде информиран од надлежниот суд за донесените одлуки во врска со преземените мерки со инспекциските активности и
- да спречи пристап на одговорни лица до сефови, складишта и други предмети што се предмет на финансиската инспекција, со тоа што ќе ги запечати во присуство на службено лице од субјектот што е предмет на инспекцијата.

7. Обврски на финансискиот инспектор

Член 15

- (1) Финансискиот инспектор постапува законито, навремено и во согласност со Етичкиот кодекс на државните службеници и Етичкиот кодекс на инспекциската служба.
- (2) Во текот на вршењето на финансиската инспекција, финансискиот инспектор е должен да го извести одговорното лице на субјектот во кој се врши финансиската инспекција, за законскиот основ за вршење на инспекцијата, почетокот на вршењето на инспекцијата, освен ако со закон поинаку не е утврдено или ако со таквото известување се намалува ефикасноста на инспекцијата, или заради заштита на јавниот интерес и животот и здравјето на луѓето и имотот.
- (3) Финансискиот инспектор го известува одговорното лице на субјектот во кој се врши финансиската инспекција на објективен и јасен начин за резултатите од извршената инспекција, утврдените неправилности и штети и причините за нивното настанување како и за прекршоците утврдени врз основа на фактите и околностите.
- (4) Финансискиот инспектор ја почитува доверливоста на сите факти или околности кои ги утврдил во текот на процесот на спроведувањето на неговите обврски, освен во случаите утврдени со закон.
- (5) Финансискиот инспектор престанува со преземање на какви било дејствија со кои може да се попречат истражните дејствија.

8. Обврски на субјектот во кој се врши финансиска инспекција

Член 16

- (1) Субјектот во кој се врши финансиска инспекција е должен на финансискиот инспектор:
 - да му овозможи непречено вршење на инспекцијата и да ги стави на увид информациите и документите кои се потребни за вршење на инспекцијата;
 - да му обезбеди неопходни услови за непречена работа и за утврдување на фактичката состојба и
 - да му овозможи во определен рок пристап до просториите, производите, документите или кое било друго средство кое е

предмет на финансиската инспекција.

- (2) Субјектот во кој се врши финансиска инспекција е должен по писмено барање на финансискиот инспектор, во рокот определен со барањето на инспекторот, да му достави или подготви точни и целосни податоци, извештаи, материјали или други документи кои се неопходни за спроведување на финансиската инспекција.
- (3) Финансискиот инспектор може да нареди субјектот во кој се врши финансиска инспекција да изврши некоја активност во текот на инспекциската постапка поради целосно утврдување на фактичката состојба и да определи рок за извршување на таа активност.
- (4) Субјектот во кој се врши финансиска инспекција нема право да одбие да даде информации од претходно извршените финансиски инспекции од други субјекти кои вршат контрола, документи и податоци што се чуваат во хартиена или електронска форма со соодветен степен на тајност, согласно со прописите за заштита на класифицирани информации и документи кои содржат лични податоци.

Член 17

- (1) Министерството за финансии не одговара за штетите спрема трети лица што може да настанат поради мерките и активностите кои ги презема финансиската инспекција во јавниот сектор, освен кога се пречекорени нејзините овластувања пропишани со овој закон.
- (2) За штетите од ставот (1) на овој член не одговараат лицата кои се или биле инспектори, освен во случај кога тие со правосилна пресуда се осудени за кривично дело во врска со работењето.
- (3) Главниот инспектор и финансиските инспектори, за време и по престанокот на работниот однос, односно ангажманот во Министерството за финансии, не одговараат за штетите спрема трети лица што ги предизвикале со извршување на работните задачи доколку истите ги извршувале во рамките на овластувањата утврдени со закон.

III. ПОСТАПКА ЗА ВРШЕЊЕ НА ФИНАНСИСКА ИНСПЕКЦИЈА

1. Започнување на постапка за финансиска инспекција

Член 18

- 1) Постапка за финансиска инспекција може да поведе Главниот инспектор врз основа на член 10 од овој закон и по налог на министерот за финансии.

- 2) Главниот инспектор пред започнување на финансиската инспекција согласно член 10 од овој закон го известува министерот за финансии.
- 3) Главниот инспектор одлучува за започнување на финансиска инспекција, ако добие сознание кое укажува за основано сомнение за сериозно лошо финансиско управување.

2. Известување за извршена финансиска инспекција

Член 19

- (1) Финансискиот инспектор изготвува извештај за извршената финансиска инспекција со наоди поткрепени со релевантни докази и предлага мерки кои ги доставува до Главниот инспектор.
- (2) По одобрување на извештајот од став (1) од овој член од Главниот инспектор, извештајот се доставува до раководителот на субјектот во кој е извршена финансиската инспекција за да даде писмени забелешки во рок од 15 дена од денот на доставување на извештајот.
- (3) Во случај на утврдени неправилности, заради давање писмени забелешки во рокот од став (2) од овој член, копии од наодите во извештајот и придружните докази соодветно се доставуваат и до лицата во субјектот чии активности биле предмет на инспекција.
- (4) Финансискиот инспектор кој ја извршил инспекцијата, во рок од седум дена од денот на приемот на забелешките од став (2) и (3) од овој член изготвува писмен одговор.
- (5) По одобрување на одговорот, Главниот инспектор истиот го доставува до раководителот на субјектот во кој се врши финансиската инспекција, како и до лицата од став (3) од овој член.
- (6) Главниот инспектор, целокупната документација за извршената финансиска инспекција ја доставува до министерот за финансии заради негово информирање.

3. Мерки кои ги презема Главниот инспектор

Член 20

- (1) Врз основа на извештајот за финансиска инспекција во јавниот сектор, Главниот инспектор може да ги преземе следните мерки:
 - да бара од раководителот на субјектот во кој се врши финансиска

инспекција да преземе неопходни мерки за преиспитување на системите за финансиско управување со цел да се отстранат нерегуларностите и/или да се отстранат негативните последици од овие активности;

- да побара од надлежен орган или раководител на субјект во кој е извршена финансиска инспекција да ги прекине активностите што довеле до неправилност или предизвикале штета;
- да побара од надлежен орган или раководител на субјект во кој е извршена финансиска инспекција да ги усогласи интерните акти со регулативата за финансиско управување и контрола;
- да побара од надлежен орган или раководител на субјект во кој е извршена финансиска инспекција да преземе мерки за материјално обесштетување или дисциплински мерки согласно закон и да извести за нивното спроведување во определен рок и
- да блокира банкарски сметки или користење на средства одобрени во буџетот на ниво на програма, ставка или проект до отстранување на констатираните нерегуларности.

(2) Во случаите од став (1) од овој член, раководителот на субјектот во кој е извршена финансиска инспекција, во рок од 30 дена по известувањето на Главниот инспектор, должен е во писмена форма да го извести за преземените мерки и активности.

4. Информирање на органите

Член 21

(1) Во случај на утврдени неправилности при вршење на финансиската инспекција:

- кај корисниците на средства на Буџетот на Република Македонија и фондовите, информациите за неправилностите треба да се достават до надлежниот министер и/или органот пред кој е одговорен;
- во единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и нивните единки корисници, информациите за неправилностите се доставуваат и до градоначалникот и до Советот на општината односно и до градоначалникот и до Советот на Градот Скопје;
- во агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или во кои државата е акционер, како и кај

непрофитните организации и другите правни и физички лица, информациите за неправилностите се доставуваат и до Владата на Република Македонија, односно градоначалникот на општината и Градот Скопје или до правното лице кое има управувачки пакет во капиталот и

- во трговско друштво во кое е покрената постапка на стечај или ликвидација, информациите за неправилностите се доставуваат до органот кој има сопственички права на државата или општината и до органите на стечајната постапка.

(2) Информациите за неправилностите од став (1) на овој член, Главниот инспектор ги доставува и до министерот за финансии.

5. Годишен извештај

Член 22

Министерството за финансии доставува до Владата на Република Македонија годишен извештај за работата на финансиската инспекција во јавниот сектор во претходната година, најдоцна до 31 март во тековната година.

IV. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 23

За сторен прекршок на раководителот на субјектот во кој се врши инспекција ќе му се изрече глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност ако:

1. не овозможи непречено вршење на инспекцијата и не ги стави на увид информациите и документите кои се потребни за вршење на инспекцијата (член 16, став (1), алинеја 1);
2. не преземе мерки за преиспитување на системите за финансиско управување со цел да се отстранат нерегуларностите и/или да се отстранат негативните последици од овие активности (член 20, став (1), алинеја 1);
3. не ги прекине активностите кои довеле до неправилност или предизвикале штета (член 20, став (1), алинеја 2);
4. не ги усогласи интерните акти со регулативата за финансиско управување и контрола (член 20, став (1), алинеја 3) и

5. не преземе мерки за материјално обесштетување или дисциплински мерки согласно закон и не извести за нивното спроведување во определен рок (член 20, став (1), алинеја 4).

Член 24

- (1) За прекршоците од членот 23 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.
- (2) По одредбите од членот 23 од овој закон ќе се врши постапка за порамнување и посредување согласно Законот за прекршоците.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 25

Со денот на отпочнувањето на примената на овој закон престануваат да важат одредбите од членот 51 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на Република Македонија “ бр. 90/09 и 12/11).

Член 26

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2013 година.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Со предлог законот се уредуваат начелата, надлежноста, организацијата на финансиската инспекција во јавниот сектор, како и постапката за вршење на финансиската инспекција, со што се обезбедува заштита на финансиските интереси на субјектите од јавниот сектор од сериозно лошо финансиско управување, измами и корупција. (член 1 и 2)

Финансиската инспекција во јавниот сектор, ќе биде основана како посебен сектор во Министерството за финансии. Финансиската инспекција ќе се извршува кај : корисниците на средства од Буџетот на Република Македонија, фондовите, општините и Градот Скопје, агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или сопственост на општините и Градот Скопје или во кои државата или општините и Градот Скопје се акционери, како и кај непрофитните организации и другите правни и физички лица само за делот на добиените јавни средства или гаранции.(член 3)

Начелата согласно кои финансискиот инспектор ќе постапува при вршењето на финансиската инспекција се: законитост, еднаквост, непристрасност и објективност, материјална вистина, сослушување на субјектите на надзорот, јавност, пропорционалност и супсидијарност согласно Законот за инспекциски надзор и начелото на доверливост кое се состои од забрана за давање информации во текот на финансиската инспекција, освен во случаи предвидени со закон.(член 4)

2. ОРГАНИЗАЦИЈА

Работите на финансиската инспекција ќе ги извршува Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, како посебна внатрешна организациона единица во рамки на Министерството за финансии. Со финансиската инспекција ќе раководи Главен финансиски инспектор за јавни финансии, кој директно одговара на министерот за финансии. (член 6)

Финансиската инспекција ќе ја вршат инспектори за јавни финансии врз основа на овластување потпишано од Главниот инспектор. Инспекторот треба да има завршено економски или правен факултет, да ги исполнува општите услови утврдени со Законот за државните службеници и да има работно искуство во областа на финансиите, внатрешната и надворешната ревизија.(Член 7)

Главниот инспектор ќе има задача да ги проверува барањата, информациите или пријавите и да издава овластување за започнување на финансиската инспекција. Тој, покрај тоа ќе ги утврдува потребите од обука на инспекторите и ќе ги координира релевантните програми за обука, а исто така, ќе соработува и разменува информации со други субјекти од јавниот сектор и Европската канцеларија за борба против измами (OLAF). (Член 8)

Финансискиот инспектор ќе врши финансиска инспекција на законитоста на управувањето со јавните средства, ќе ги утврдува прекршувањата на законите особено на оние што се поврзани со измама и корупција и предизвикуваат финансиска штета на субјектите од јавниот сектор. Тој, при анализирањето на причините и околностите што довеле до прекршување на законите ќе ги утврдува одговорните лица за настанување на откриените неправилности и ќе ја утврдува директната (непосредната) одговорност, за што ќе поднесува барања за поведување прекршочна, односно кривична постапка и имотни обврски за сторителите, кога постојат законски предуслови. Финансискиот инспектор, исто така, ќе врши проверка на спроведувањето на одобрените мерки од Главниот инспектор во врска со извршената финансиска инспекција и ќе ги анализира причините и околностите кои довеле до нарушување на финансиската дисциплина односно неизвршување, несовесно и ненавремено извршување на работите при управувањето со јавните средства и дава предлог на Главниот инспектор за преземање на мерки. (Член 9)

Финансиска инспекција ќе се спроведува врз основа на поткрепено со докази барање, информација или пријава од правни и физички лица, известување или евиденција за прекршување на постапките за финансиско управување и контрола, извештај од областа на финансиското управување и контрола, извештај на внатрешната ревизија, извештај на Државниот завод за ревизија, барање од Владата на Република Македонија, барање од раководител или вработен на субјект од јавниот сектор, барање од Јавното обвинителство на Република Македонија и барање од Европската канцеларија за борба против измами (OLAF - Office Européen de Lutte Anti-Fraude). (Член 10)

Во членот 11 се регулирани критериумите за изземање од вршење на финансиска инспекција. Финансискиот инспектор веднаш по откривањето дека постои една од причините за изземање, без одлагање должен е да ја прекине инспекцијата и веднаш писмено го известува Главниот инспектор, кој ќе одлучи за изземање или продолжување на вршењето на финансиската инспекција. (Член 11)

Главниот инспектор и финансиските инспектори имаат статус на државни службеници.

Звањата на финансиските инспектори се: помлад инспектор, инспектор, виш инспектор и помошник главен инспектор. Платата на главниот инспектор и финансиските инспектори во овој закон се утврдени во бодови чија вредност е еднаква на вредноста на бодот за платите на државните службеници. (Член 12 и 13)

При вршењето на финансиската инспекција, финансискиот инспектор има право на неограничен пристап до просториите и средствата на субјектот во кој се врши финансиската инспекција, до сите информации и документи релевантни за инспекцијата, вклучувајќи ги и класифицираните со највисок степен, кои се чуваат кај субјектот во кој се врши финансиската инспекција. Тој ќе врши контрола на законитоста на трошењето на средствата и изворите на средствата и ќе има право да бара заверени копии од документите, да запечатува сефови, складишта и други предмети и да бара увид во банкарските сметки, извештаи на внатрешните ревизори, извештаи од Државниот завод за ревизија и други контролни органи. Финансискиот инспектор, исто така, ќе врши контрола и ќе бара информации и заверени копии од документите и кај правните или физичките лица надвор од субјектот во кој се врши финансиската инспекција во врска со вршењето на финансиска инспекција. Тој ќе биде информиран од надлежниот суд за донесените одлуки во врска со преземените мерки со инспекциските активности. (Член 14)

Финансискиот инспектор должен е да постапува законито, навремено и во согласност со Етичкиот кодекс на државните службеници и Етичкиот кодекс на инспекциската служба.

Во текот на вршењето на финансиската инспекција, финансискиот инспектор е должен да го извести одговорното лице на субјектот во кој се врши финансиската инспекција, за законскиот основ за вршење на инспекцијата и почетокот на вршењето на инспекцијата, за резултатите од извршената инспекција, утврдените неправилности и штети и причините за нивното настанување како и за прекршоците утврдени врз основа на фактите и околностите.

Финансискиот инспектор е должен да ја почитува доверливоста на сите факти или околности кои ги утврдил но и да престане со преземање на какви било дејствија со кои може да ги попречи истражните дејствија. (Член 15)

Субјектот во кој се врши финансиска инспекција е должен на финансискиот инспектор да му овозможи непречено вршење на инспекцијата, да ги стави на увид информациите и документите кои се потребни за вршење на инспекцијата, да му обезбеди неопходни услови за непречена работа.

Субјектот во кој се врши финансиска инспекција е должен по писмено барање на финансискиот инспектор да му достави или подготви точни и целосни податоци, извештаи, материјали или други документи кои се неопходни за спроведување на финансиската инспекција, а исто така тој може да нареди субјектот во кој се врши финансиска инспекција да изврши некоја активност во текот на инспекциската постапка поради целосно утврдување на фактичката состојба и да определи рок за извршување на таа активност. Субјектот нема право да одбие да даде информации од претходно извршените финансиски инспекции од други субјекти кои вршат контрола, документи и податоци што се чуваат во хартиена или електронска форма со соодветен степен на тајност и документи кои содржат лични податоци. (Член 16)

Министерството за финансии нема да одговара за штетите спрема трети лица што може да настанат поради мерките и активностите кои ги презема финансиската инспекција во јавниот сектор, освен кога се пречекорени нејзините овластувања пропишани со овој закон. За овие штети нема да одговараат лицата кои се или биле инспектори, освен во случај кога тие со правосилна пресуда се осудени за кривично дело во врска со работењето. Главниот инспектор и финансиските инспектори, за време и по престанокот на работниот однос, односно ангажманот во Министерството за финансии, нема да одговараат за штетите спрема трети лица што ги предизвикале со извршување на работните задачи доколку истите ги извршувале во рамките на овластувањата утврдени со закон. (Член 17)

3. ПОСТАПКА ЗА ВРШЕЊЕ НА ФИНАНСИСКА ИНСПЕКЦИЈА

Започнување на постапка за финансиска инспекција

Главниот инспектор ако добие сознание кое укажува за основано сомнение за сериозно лошо финансиско управување може да започне постапка за финансиска инспекција за што претходно е должен да го извести министерот за финансии. Финансиска инспекција може да биде поведена и по налог на министерот за финансии. (Член 18)

Известување за извршена финансиска инспекција

За извршената финансиска инспекција финансискиот инспектор изготвува извештај кој го доставува до Главниот инспектор. Финансискиот инспектор во извештајот утврдува наоди поткрепени со релевантни докази и предлог мерки. Откако Главниот инспектор ќе го одобри извештајот, тој се доставува до раководителот на субјектот во кој е извршена финансиската инспекција за да даде писмени забелешки во рок од 15 дена од денот на неговото доставување.

Доколку во наодите од извештајот се утврдени неправилности, копии од наодите во извештајот и придружните докази се доставуваат и до лицата во

субјектот чии активности биле предмет на инспекција, заради давање писмени забелешки од истите во рок од 15 дена.

Финансискиот инспектор изготвува писмен одговор на забелешките во рок од седум дена од денот на нивниот прием. Главниот инспектор одговорот го одобрува и доставува до раководителот на субјектот и лицата во субјектот чии активности биле предмет на инспекција. Главниот инспектор, целокупната документација за извршената финансиска инспекција ја доставува до министерот за финансии заради негово информирање. (Член 19)

Мерки кои ги презема Главниот инспектор

Врз основа на извештајот, Главниот инспектор може да побара од раководителот на субјектот да преземе мерки за преиспитување на системите за финансиско управување и да се отстранат нерегуларностите и/или негативните последици од овие активности, да ги прекине активностите што довеле до неправилност или предизвикале штета, да бидат усогласени интерните акти со регулативата за финансиско управување и контрола, да бидат преземени мерки за материјално обесштетување или дисциплински мерки согласно закон и да извести за нивното спроведување во определен рок и да блокира банкарски сметки или користење на средства одобрени во буџетот на ниво на програма, ставка или проект до отстранување на констатираните нерегуларности. Раководителот на субјектот во кој е извршена финансиската инспекција, во рок од 30 дена по известувањето на Главниот инспектор, должен е во писмена форма да го извести за преземените мерки и активности. (Член 20)

Информирање на органите

Во случај на утврдени неправилности кај корисниците на средства на Буџетот на Република Македонија и фондовите, информациите за неправилностите се доставуваат до надлежниот министер и/или органот пред кој е одговорен.

Доколку се утврдени неправилности во единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и нивните единки корисници, информациите за неправилностите се доставуваат и до градоначалникот и до Советот на општината односно и до градоначалникот и до Советот на Градот Скопје.

Ако се утврдени неправилности во агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или во кои државата е акционер, како и кај непрофитните организации и другите правни и физички лица, информациите за неправилностите се доставуваат и до Владата на Република Македонија, односно градоначалникот на општината и Градот Скопје или до правното лице кое има управувачки пакет во капиталот.

Во случај на утврдени неправилности во трговско друштво во кое е покрената постапка на стечај или ликвидација, информациите за неправилностите се доставуваат до органот кој има сопственички права на државата или општината и до органите на стечајната постапка.

За сите случаи на утврдени неправилности, информациите за неправилностите Главниот инспектор ги доставува и до министерот за финансии. (Член 21)

Годишен извештај

Министерството за финансии најдоцна до 31 март во тековната година до Владата на Република Македонија доставува годишен извештај за работата на финансиската инспекција во јавниот сектор за претходната година. (Член 22)

4.КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

На раководителот на субјектот во кој се врши инспекција ќе му се изрече глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност за сторен прекршок ако: не овозможи непречено вршење на инспекцијата и не ги стави на увид информациите и документите кои се потребни за вршење на инспекцијата, не преземе мерки за преиспитување на системите за финансиско управување со цел да се отстранат нерегуларностите и/или да се отстранат негативните последици од овие активности, не ги прекине активностите кои довеле до неправилност или предизвикале штета, не ги усогласи интерните акти со регулативата за финансиско управување и контрола и не преземе мерки за материјално обесштетување или дисциплински мерки согласно закон и не извести за нивното спроведување во определен рок. (Член 23)

Прекршочните постапки ќе ги води и прекршочни санкции ќе изрекува надлежен суд. Постапка за порамнување и посредување ќе се врши согласно Законот за прекршоците. (Член 24)

5. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Со денот на отпочнување на примената на овој закон ќе престане важноста на членот 51 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/09 и 12/11). (Член 25)

Законот за финансиска инспекција во јавниот сектор ќе влезе во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 јануари 2013 година. (Член 26)

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата предложени во предлог законот се меѓусебно поврзани и значајни за воспоставување на функцијата на финансиската инспекција заради заштита

на финансиските интереси од сериозно лошо финансиско управување, измами и корупција.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

За спроведување на законот во 2013 година се потребни 4,3 милиони денари.